

Státní okresní archiv Plzeň-jih se sídlem v Blovicích

Místní národní výbor Hradištská Lhotka

1945–1969

Inventář

EL NAD č.: 118

AP č.: 518

Jana Mašková

Blovice 2018

Obsah

Úvod

I. Vývoj původce archiválií	3
II. Vývoj a dějiny archivního fondu	7
III. Archivní charakteristika archivního fondu	7
IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu	9
V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky	9
Seznam použitých pramenů a literatury	11
Příloha	12
Seznam použitých zkratk	12
Inventární seznam	13
1. Orgány národního výboru	14
Zápis ze schůze volební komise	14
2. Úřad národního výboru	14
I. Úřední knihy	14
Účetní knihy	14
Knihy výdajů	14
Pokladní deníky	14
II. Spisový materiál	14
Spisy	14

I. Vývoj původce archiválií

Původci archiválií archivního fondu:

Místní národní výbor Hradištská Lhotka, 1945–31. 11. 1971

Obec Hradištská Lhotka se nachází přibližně 6 km východně od města Blovice.

Mezi roky 1945–1949 patřila obec Hradištská Lhotka do politického okresu Plzeňvenkov. Podle vládního nařízení č. 3/1949 Sb., o územní organizaci okresů, se obec Hradištská Lhotka s účinností od 1. února 1949 stala součástí nově vzniklého správního okresu Blovice a zůstala jí až do června 1960. Po reorganizaci státní správy v roce 1960 se obec Hradištská Lhotka stala od 1. července 1960 součástí nově vytvořeného okresu Plzeň-jih.

Po skončení druhé světové války v květnu 1945 začaly na osvobozeném území Československé republiky podle ústavního dekretu prezidenta republiky č. 18/ 1944 Úředního věstníku československého, o národních výborech a prozatímním Národním shromáždění, vznikat národní výbory, které se staly základem organizace veřejné správy. Postavení místních národních výborů v obci, způsob voleb do nich a výkon pravomoci stanovila vláda prostřednictvím vládního nařízení č. 4/1945 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů. Podle vládního nařízení č. 44/1945 Sb., kterým se mění vládní nařízení č. 4/1945 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů, a vyhlášky ministra vnitra č. 45/1945 Sb., o úplném znění vládního nařízení o volbě a pravomoci národních výborů, se měl v každé obci ustavit místní národní výbor. Místní národní výbor převzal dnem svého ustavení pravomoci, které mělo dosud obecní zastupitelstvo, obecní rada a starosta obce.

Směrnice ministerstva vnitra č. 6 /1945 Ú. l. pro národní výbory místní a okresní, schválená Vládou republiky československé z roku 1945 a na ni navazující vyhláška ministerstva vnitra č. 975/1947 Ú. l., kterou se vydává prozatímní jednací řád pro místní národní výbory (místní správní komise) a jejich složky, určily vnitřní složení výborů, jejich pravomoci, způsoby vedení hospodaření a vedení a podepisování některých druhů písemností. Tyto dokumenty rozlišovaly národní výbory na volený sbor složený z členů národního výboru, jeho složky (rada, předseda, referenti a komise) a úřad národního výboru. Národní výbory byly definovány jako orgány zastupitelské a orgány veřejné správy, které v obvodu své působnosti spravují všechny veřejné záležitosti, pokud nejsou spravovány jiným veřejným orgánem. Ve věcech státní správy byly národní výbory podřízeny vládě a zároveň byla uplatněna podřízenost národního výboru nižšího stupně národnímu výboru vyššího stupně. Stanovení vnitřní organizace a způsobu, jakým mají národní výbory vykonávat svou

působnost, byly v pravomoci ministra vnitra.

Místní národní výbor v Hradištské Lhotce byl pravděpodobně ustaven v květnových revolučních dnech roku 1945. Zápis z jeho ustavení ani jiné zápisy ze schůzí pléna a rady MNV se až do ukončení činnosti MNV Hradištská Lhotka nedochovaly.

Postupně, po celou dobu existence národních výborů, byly vydány stovky norem, které určovaly podmínky pro činnost národních výborů, jejich složek, zřizovaných organizací apod.

Hlavním orgánem národního výboru bylo plénum, které rozhodovalo o nejdůležitějších záležitostech obce. Volilo další orgány národního výboru, především radu, která vykonávala rozhodnutí pléna. Poradním orgánem rady byly komise, které volilo plénum národního výboru.

Do vydání ústavního zákona č. 150/1948 Sb., Ústavy Československé republiky, měly dosavadní právní normy týkající se národních výborů ve většině případů prozatímní charakter. Ústavou 9. května byly národní výbory definovány jako „nositelé a vykonavatelé státní moci v obcích, okresech a krajích“ a jejich existence byla právně zakotvena jako nedílná součást státního zřízení Československé republiky.

Na základě reformy provedené zákonem č. 280/1948 Sb., o krajském zřízení, byl od 1. ledna 1949 zřízen kraj Plzeňský, jehož součástí se stala i obec Hradištská Lhotka. Zároveň byla vládním nařízením č. 3/1949 Sb., o územní organizaci okresů, provedena reorganizace okresů. Obec Hradištská Lhotka přestala být součástí okresu Plzeň-venkov a stala se součástí nově konstituovaného okresu Blovice.

V roce 1949 byl vydán mj. zákon č. 268/1949 Sb., o matrikách. Na jeho základě byla v Plzeňském kraji určena sídla matričních obvodů a stanoven jejich územní rozsah. Zároveň bylo sjednoceno vedení matrik a svěřeno od 1. ledna 1950 výlučně místním národním výborům v sídle nově zřízených matričních obvodů. Původní sídlo farního obvodu pro obec Hradištská Lhotka se nacházelo v Blovicích. Sídlo matričního obvodu, kam byla obec Hradištská Lhotka od 1. ledna 1950 zařazena, se nacházelo ve Ždírci.

V únoru 1950 proběhla podle § 27 odst. 1 vládního nařízení č. 14/1950 Sb., o organizaci místních národních výborů, reorganizace MNV Hradištská Lhotka. Na základě výše uvedeného vládního nařízení byly národní výbory nově rozděleny do čtyř kategorií podle počtu obyvatel a od toho se odvíjely jejich kompetence. MNV Hradištská Lhotka byl s počtem 91 obyvatel zařazen do I. kategorie.

Vládním nařízením č. 119/1951 Sb., o tajemnících místních národních výborů, byla upravena působnost tajemníků MNV jako jejich plně uvolněných funkcionářů. Tajemník byl výkonným orgánem MNV a za svou činnost odpovídal jeho předsedovi a radě. Řídil se jejich

pokyny, zúčastňoval se všech schůzí pléna a rady MNV, působil jako politický a odborný poradce a pomocník MNV zejména v oblasti zemědělské výroby. Za svou činnost odpovídal i předsedovi a tajemníkovi nadřízeného okresního národního výboru. V roce 1957 působil ve funkci tajemníka MNV Hradištská Lhotka Ladislav Hobl.

Do existence národních výborů významně zasáhlo v roce 1954 přijetí ústavního zákona č. 12/1954 Sb., o národních výborech, zákona č. 13/1954 Sb., o národních výborech a zákona č. 14/1954 Sb., o volbách do národních výborů. Oba prvně jmenované zákony zavedly důsledné rozlišování mezi národním výborem jako orgánem státní moci a jeho výkonnými orgány jako orgány státní správy. Pod pojmem národní výbor se od teď rozuměl pouze orgán státní moci, tj. plenární zasedání NV. Národní výbor nadále vykonával svou působnost na svých plenárních zasedáních, stálými komisemi a svým výkonným orgánem, kterým byla rada.

Na základě zákona č. 14/1954 Sb., o volbách do národních výborů, proběhly 16. května 1954 první volby do národních výborů. Dosud byli členové národních výborů jmenováni okresním národním výborem na návrh Národní fronty. Volební období bylo tříleté, do té doby fungující referentský systém, kdy určení členové rady měli přidělené jednotlivé úřední agendy, které zajišťovali ve spolupráci s příslušnou komisí národního výboru, a kteří byli za svou činnost odpovědní plenárnímu zasedání a radě, byl zrušen.

Další volby se konaly na základě zákona č. 11/1957 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o volbách do národních výborů, uvedený v předchozím textu. Jediné jméno předsedy, které se podařilo zjistit, pochází z archiválií uložených v archivním fondu ONV Blovice. Byl jím pro roky 1956–1959 Jan Fiala.

V polovině roku 1960 byly na území státu provedeny územní změny, které se dotkly i obce Hradištská Lhotka. S účinností od 1. července 1960 došlo na základě zákona č. 36/1960 Sb., o územním členění státu, k reorganizaci krajů a sloučením Plzeňského a Karlovarského vznikl kraj Západočeský. Zároveň došlo ke zřízení nového okresu Plzeň-jih, do něhož byly zahrnuty nejen obce spadající pod správu stávajícího ONV Blovice, ale i ONV Přeštice a ONV Stod.

Další volby do MNV se konaly podle nového územního uspořádání dne 12. června 1960 na celém území státu. V souladu se zákonem č. 39/1960 Sb., o volbách do národních výborů, se do nich volili místo členů poprvé poslanci. Zákon č. 65/1960 Sb., o národních výborech, upravil působnost MNV. Zároveň bylo volební období prodlouženo ústavním zákonem č. 100/1960 Sb., Ústava Československé socialistické republiky, z původních tří na čtyři roky.

Ústavním zákonem č. 75/1963 Sb., o skončení volebního období Národního shromáždění, Slovenské národní rady a národních výborů, bylo k 12. červnu 1964 ukončeno volební období orgánů zvolených v roce 1960.

V roce 1967 byl přijat nový zákon č. 69/1967 Sb., o národních výborech, který vymezil postavení národních výborů ve státě a společnosti, počty poslanců a členů rady podle velikosti obcí, působnost národních výborů a jejich orgánů.

Na základě zákona č. 83/1968 Sb., o skončení volebního období národních výborů, Národního shromáždění a Slovenské národní rady, měly být volby provedeny nejpozději do konce roku 1969. Nakonec bylo volební období z důvodu vnitropolitického vývoje v roce 1968 prodlouženo Ústavním zákonem č. 117/1969 Sb., o prodloužení volebního období národních výborů, národních rad a Federálního shromáždění, Nejvyššího soudu, krajských, okresních a vojenských soudů, do 31. prosince 1971. Ústavní zákon č. 43/1971, kterým se mění čl. 86 Ústavy a čl. 30 a 103 ústavního zákona o československé federaci, prodloužil volební období trvale na pět let.

Jak bylo již výše řečeno, došlo v roce 1960 k přijetí zákona č. 36/1960 Sb., o územním členění státu. Tento zákon platil s drobnými úpravami i v roce 1971, kdy na jeho základě a na základě rozhodnutí rady ONV Plzeň-jih ze dne 28. srpna 1971, usnesení č. 158 a 41. plenárního zasedání ONV Plzeň-jih ze dne 14. září 1971, převzala od 1. prosince 1971 správu obce Hradištská Lhotka obec Louňová. Název orgánu vykonávajícího správu v jemu určeném obvodu působnosti byl stanoven na MNV Louňová se sídlem tamtéž. MNV Hradištská Lhotka tímto dnem zanikl.

Koncem 80. let 20. století došlo ke změně politické situace v republice. Na tuto změnu reagovala řada nově vydaných zákonů, která postupně vedla k ukončení existence soustavy národních výborů v tomto státě. Podle ústavního zákona č. 14/1990 Sb., o odvolání zastupitelských sborů a volbě nových poslanců národních výborů, bylo změněno složení národních výborů na základě politické dohody orgánů Národní fronty s Občanským fórem.

Po vydání zákona České národní rady č. 94/1990 Sb., o působnosti národních výborů při provádění některých ustanovení zákona o právu shromažďovacím a zákona o civilní službě, vykonávaly MNV působnost ve věcech práva shromažďovacího podle zákona č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím. Ústavním zákonem č. 294/1990 Sb., kterým se mění a doplňuje ústavní zákon č. 100/1960 Sb., Ústava Československé socialistické republiky, a ústavní zákon č. 143/1968 Sb., o československé federaci, a kterým se zkracuje volební období národních výborů, se základem místní samosprávy stala obec.

Po územní reorganizaci v roce 1990 se obec Hradištská Lhotka na základě rozhodnutí 22. plenárního zasedání ONV Plzeň-jih ze dne 20. září 1990 stala se zpětnou platností od 1. září 1990 opět samostatnou obcí s vlastní správou.

Sídlo MNV Hradištská Lhotka se z dochovaných archiválií nepodařilo zjistit.

II. Vývoj a dějiny archivního fondu

Archiválie archivního fondu MNV Hradištská Lhotka byly do archivu předávány v následujících přírůstcích.

První část archivního fondu, fascikl archiválií z let 1946–1950, byla do Okresního archivu v Blovicích převedena ze zrušeného Okresního archivu v Přešticích v roce 1959. Do knihy přírůstků tohoto okresního archivu byl fascikl zapsán pod č. př. 37/59.

Další část archivního fondu MNV Hradištská Lhotka, kniha výdajů a pokladní deník z let 1958–1962, které byly uloženy v balíku, byla do Státního okresního archivu Plzeň-jih se sídlem v Blovicích předána na základě skartačního řízení provedeného u Městského úřadu Blovice spolu s písemnostmi MěNV Blovice dne 14. dubna 1997 (č. j. SOkA 183/97-Spf.). Do knihy přírůstků byly archiválie zapsány pod č. př. 1268.

Balík písemností z let 1947–1957 byl do Státního okresního archivu Plzeň-jih se sídlem v Blovicích předán dne 30. prosince 1997 pracovníkem Okresního muzea v Blovicích Josefem Koželuhem. Do knihy přírůstků byly archiválie zapsány pod č. př. 130/98.

MNV se ve spisové službě, i když nedůsledně (nepřiděloval ukládací ani skartační znaky u příslušných spisů v podacím protokolu ani přímo na spisy), řídil velmi omezeně podle centrálně vydaného spisového řádu, o čemž svědčí vedení podacího protokolu v letech 1945–1953, který je součástí archivního fondu Archiv obce Hradištská Lhotka (inv. č. 11).

Otisky prezentačního razítka se na archiváliích nenacházejí. Na archiváliích ve spisové podobě nejsou rovněž uvedeny žádné spisové znaky ani jednacích čísla.

III. Archivní charakteristika archivního fondu

Časový rozsah archivního fondu MNV Hradištská Lhotka je 1945–1969.

Archivní fond MNV Hradištská Lhotka obsahuje celkem 6 úředních knih z let 1958–1966 a 1 karton spisů z let 1945–1969.

Archiválie MNV Hradištská Lhotka jsou uloženy také jako posteriora v archivním fondu Archiv obce Hradištská Lhotka. Jedná se o zápisy ze schůzí obecního zastupitelstva (inv. č. 3) z let 1925–1945 (1959), ve kterých je mj. veden seznam vydaných domovských listů z let 1940–1948 a přihlášky a odhlášky trvalého a přechodného pobytu z let 1947–1959, podací protokol (inv. č. 11) z let 1943–1945 (1953) a pamětní knihu z let (nezpracovaný materiál, ukn 11), která je v inventáři Archiv obce Hradištská Lhotka zapsána s časovým rozsahem 1929–1945 (1949), ale zápisy v ní byly učiněny patrně pouze v roce 1929. Roku byl v knize učiněn pouze zápis tom, že pamětní kniha byla předložena k nahlédnutí okresnímu knihovnímu inspektorovi.

Při provádění generální inventury NAD v roce 2013 byly archiválie původně uložené v balíku ev. č. 1 přemanimulovány a vloženy do kartonu, z balíku ev. č. 2 byly vyčleněny úřední knihy ev. č. 5 a ev. č. 6.

Protože, jak již bylo poznamenáno v II. kapitole, pracovníci MNV se při výkonu spisové služby patrně neřídili žádným spisovým řádem, bylo pro pořádání spisů využito umělé schéma pro pořádání spisů archivních fondů místních národních výborů obsažené v metodickém pokynu pro inventární zpracování archivních fondů národních výborů ve Státním oblastním archivu v Plzni, č. j. SOAP/006-3120/2007.

Z výše uvedeného metodického pokynu vychází i členění archivního fondu MNV Hradištská Lhotka na oddíl 1. Orgány národního výboru a oddíl 2. Úřad národního výboru. Oddíl 1. Orgány národního výboru obsahuje pouze jedinou archiválii, kterou je zápis ze schůze volební komise. Oddíl 2. Úřad národního výboru je rozdělen na část věnovanou úředním knihám, která je zastoupena účetními knihami a část věnovanou spisovému materiálu, který obsahuje pododdíl spisy.

Inventární jednotky jsou tvořeny následujícím způsobem: každá úřední kniha je samostatnou inventární jednotkou. U spisů jsou inventární jednotky vytvořeny každou věcnou skupinou.

Po formální stránce je archivní pomůcka vyhotovena na základě metodického pokynu ředitele Státního oblastního archivu v Plzni pro zpracování archiválií a tvorbu archivních pomůcek (č. j. SOAP/006-0767/2010), jeho dodatku (č. j. SOAP/006-1300/2014) a informace k tomuto dodatku (č. j. SOAP/006-0813/2015), metodického návodu č. 1/2013 odboru archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra (č. j. MV-46913/AS-1/AS-2013) a podle metodického pokynu pro inventární zpracování archivních fondů národních výborů ve Státním oblastním archivu v Plzni (č. j. SOAP/006-3120/2007).

Jazykem celého archivního fondu je čeština.

Vzhledem k absenci dalších dokumentů s archivní hodnotou dochovaných z činnosti původce, je archivní fond z hlediska úplnosti materiálu považován za torzo. Chybí zápisy z jednání pléna a rady z let 1945–1971, účetní knihy z let 1945–1947 a 1967–1971, podací protokoly z let 1954–1960. Torzem je i spisový materiál, kde chybí, až na výjimky, téměř veškeré dokumenty vzniklé činností MNV.

Z činnosti obnoveného MNV Hradištská Lhotka, tzn. z období od 1. září 1990 do 23. listopadu 1990, se archiválie nedochovaly vůbec.

Před vlastní inventarizací archivního fondu došlo k jeho fyzickému vyčištění a zabalení knih do balicího papíru. Archivní fond je poškozen pouze v jednom případě, kdy inv. č. 2 má poškozené listy přelomením.

Do archivního fondu MNV Hradištská Lhotka byly z archivního fondu ONV Blovice (EL NAD 6) (č. př. 418, kar 128) přesunuty účetní uzávěrky obce z let 1945, 1946 a 1949 o celkové metrāži 0,01 bm (č. j. SOAP/50-536/2018).

Při inventarizaci archivního fondu MNV Hradištská Lhotka byl pro archivní fond MNV Louňová vyčleněn statistický výkaz z roku 1989 o celkové metrāži 0,01 bm (č. j. SOAP/50-537/2018).

Před zpracováním byla celková metrāž archivního fondu 0,11 bm. Po inventarizaci zůstala celková metrāž archivního fondu nezměněna, 0,06 bm připadá na úřední knihy a 0,05 bm na karton.

Rozdíl v počtu a skladbě evidenčních jednotek archivního fondu původně uvedených na EL NAD a současným stavem je způsoben přemanimulováním spisového materiálu původně uloženého v kartonu a balíku do jednoho kartonu.

Vyřazení archiválií z evidencí NAD z důvodu přehodnocení v archivním fondu MNV Hradištská Lhotka nebylo provedeno.

Archivní fond je uložen ve Státním okresním archivu Plzeň-jih se sídlem v Blovicích.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu

Přehled o ekonomickém vývoji a hospodaření obce poskytuje neúplná řada účetních knih (inv. č. 2–7) a spisy finančního charakteru (inv. č. 10, 11).

V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky

V roce 2018 ve Státním okresním archivu Plzeň-jih se sídlem v Blovicích archivní fond Místní národní výbor Hradištská Lhotka uspořádala a archivní pomůcku vyhotovila Jana Mašková.

V Blovicích dne 27. listopadu 2018

.....
Jana Mašková

Seznam použitých pramenů a literatury

1. Prameny

a) archivní:

Státní okresní archiv Plzeň-jih se sídlem v Blovicích, archivní fond *Okresní národní výbor Blovice*, inv. č. 8, sign. 107, kart. č. 11, Zápisy z aktivů předsedů a tajemníků MNV, 1954–1956.

Státní okresní archiv Plzeň-jih se sídlem v Blovicích, archivní fond *Okresní národní výbor Blovice*, inv. č. 10, sign. 107, kart. č. 43, Aktivy předsedů a tajemníků MNV, 1957–1959.

b) tištěné

Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky 1850–1970, I. díl, sv. 1. Praha: Federální statistický úřad, 1978.

Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky 1850–1970, II. díl, sv. 1. Praha: Federální statistický úřad, 1978.

Seznam matričních obvodů v českých krajích. Praha: Ministerstvo vnitra, 1950

2. Literatura

ČECHOVÁ, Gabriela. Vývoj organizace a působnosti národních výborů v českých zemích 1945–1960. *Archivní časopis*, 1962, roč. 12, s. 129–147.

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka – JANÁK, Jan – DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích: od počátků státu po současnost.* Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005.

ŠTROBLÍK, Vladimír. Vývoj místních a městských národních výborů na území České republiky (1945–199). *Archivní časopis*, 2001, roč. 51, s. 73–89.

Příloha

Seznam použitých zkratk

AP	archivní pomůcka
bm	běžný metr
č.	číslo
č. j.	číslo jednací
čl.	článek
č. př.	číslo přírůstku
ev. č.	evidenční číslo
EL NAD	evidenční list Národního archivního dědictví
evid. jedn. č.	evidenční jednotka číslo
GI	generální inventura
inv. č.	inventární číslo
kar, kart.	karton
KSČ	Komunistická strana Československa
MěNV	městský národní výbor
MNV	místní národní výbor
ONV	okresní národní výbor
Sb.	Sbírka zákonů
SOkA	státní okresní archiv
ukn	úřední kniha

INVENTÁRNÍ SEZNAM

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn.
1. Orgány národního výboru			
1	Zápis ze schůze volební komise 5. 1. 1948	1948	kar 1
2. Úřad národního výboru			
I. Úřední knihy			
Účetní knihy			
2	Knihovna výdajů	1962	ukn 1
3	Knihovna výdajů	1963	ukn 2
4	Knihovna výdajů	1964	ukn 3
5	Knihovna výdajů	1966	ukn 4
6	Pokladní deník	1958	ukn 5
7	Pokladní deník	1959–1966	ukn 6
II. Spisový materiál			
Spisy			
Organizace činnosti národního výboru			
8	Seznamy osob navržených do reklamační komise	1948	kar 1
Evidence a správa majetku			
9	Inventáře obecního majetku	1969	kar 1
Finanční hospodaření			
10	Rozpočty MNV	1946–1950	kar 1
11	Účetní závěrky	1945–1949	kar 1
Výstavba			
12	Stavební průzkum hospodářských budov	1957	kar 1

Název archivní pomůcky:	Místní národní výbor Hradištská Lhotka
Značka archivního fondu:	MNV Hradištská Lhotka
Časové rozmezí:	1945–1969
Počet evidenčních jednotek:	7 (6 úředních knih, 1 karton)
Počet inventárních jednotek:	12
Rozsah v bm:	0,11
Stav ke dni:	27. 11. 2018
Zpracovatelka archivního fondu:	Jana Mašková
Zpracovatelka archivní pomůcky:	Jana Mašková
Počet stran:	15
Počet exemplářů:	5
Schválila:	Mgr. Petra Martínková

dne 27. 11. 2018 - č. j. SOAP/50-538/2018